

Komponista profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – komponists.
2. Profesijas kods – 2652 13.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– komponists ir speciālists, kurš komponē dažādu stilu, žanru un formu skaņdarbus, muzikāli dramatiskus un multimedīālus darbus, pielietojot klasiskās un mūsdienu kompozīcijas tehnikas, instrumentē un aranžē mūziku orķestriem, koriem, ansambļiem, veic skaņdarba pārlikumus, kompozīciju iestudēšanas procesā sadarbojas ar mūziķiem, mūziķu kolektīviem un to vadītājiem, horeogrāfiem, novērtē kompozīcijas atskaņojuma tehnisko un māksliniecisko līmeni.

Komponists strādā kultūras un izglītības jomas uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja pielietot zināšanas kompozīcijas mākslas jomā, pamatojoties gan uz tradīcijām, gan jaunākajām atziņām.
2. Spēja izskaidrot mūzikas attīstības likumsakarības, muzikālās daiļrades procesus, skaņdarbu komponēšanas teorijas.
3. Spēja analizēt un izvērtēt dažādu laikmetu, stilu un žanru skaņdarbus, skaņdarbu struktūru, mūzikas formu, mūzikas izteiksmes līdzekļus.
4. Spēja komponēt, instrumentēt un aranžēt skaņdarbus, realizēt radošo muzikālo ideju.

5. Spēja sadarboties ar mūziķiem, mūziķu kolektīviem un to vadītājiem, horeogrāfiem, kompozīciju iestudēšanas procesā radīt pozitīvu un radošu atmosfēru.

6. Spēja novērtēt kompozīcijas atskaņojuma tehnisko un māksliniecisko līmeni, skaņdarba interpretāciju.

7. Spēja brīvi spēlēt vienu vai vairākus instrumentus.

8. Spēja organizēt un plānot savu radošo darbu.

9. Spēja uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu komandā vai vadot citu cilvēku darbu.

10. Spēja izklāstīt idejas un informāciju par jaunrades procesu.

11. Spēja pieņemt lēmumus, demonstrēt zinātnisku pieeju jaunrades problēmu risināšanā.

12. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

13. Spēja nodrošināt darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

14. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

15. Spēja ievērot autortiesības un blakus tiesības.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Komponēt, instrumentēt un aranžēt skaņdarbus, pielietojot klasiskās un mūsdienu kompozīcijas tehnikas.

2. Spēlēt vismaz vienu mūzikas instrumentu.

3. Izmantot informācijas meklēšanas un atlases līdzekļus, lietot informācijas tehnoloģijas.

4. Analizēt dažādu laikmetu, stilu, žanru un formu skaņdarbus.

5. Piemērot skaņdarba ieceres rezultāta sasniegšanai atbilstošus mūzikas izteiksmes līdzekļus, mūzikas formu un kompozīcijas tehniku.

6. Lietot mūzikas terminoloģiju valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

7. Sadarboties ar mūziķiem, mūziķu kolektīviem un to vadītājiem, horeogrāfiem, novērtēt skaņdarba atskaņojuma tehnisko un māksliniecisko līmeni un izdarīt korekcijas.

8. Veikt darbu individuāli un komandā.

9. Sistemātiski pilnveidot komponista profesionālo meistarību.

10. Pārvaldīt valsts valodu.

11. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.

12. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un higiēnas prasības.

13. Ievērot vides aizsardzības noteikumus.

14. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. literatūras vēsture;
- 1.2. mākslas vēsture;
- 1.3. filozofija;
- 1.4. reliģiju vēsture;
- 1.5. ētika.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. Latvijas un Baltijas valstu tradicionālā mūzika;
- 2.2. sociālā un saskarsmes psiholoģija;
- 2.3. pedagoģija;
- 2.4. komercdarbības pamati;
- 2.5. autortiesības un blakus tiesības;
- 2.6. mūzikas termini valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. kompozīcija;

- 3.2. instrumentācija;
- 3.3. mūzikas vēsture un teorija;
- 3.4. mūzikas forma;
- 3.5. harmonija un polifonija;
- 3.6. instrumentu mācība;
- 3.7. mūsdienu kompozīcijas tehnikas;
- 3.8. elektroakustiskā mūzika;
- 3.9. orķestra stilu vēsture;
- 3.10. ģenerālbass un improvizācija;
- 3.11. mūzikas notācija (dažādu laikmetu un stilu kora, orķestra, operas un baleta partitūru pieraksti);
- 3.12. valsts valoda;
- 3.13. divas svešvalodas saziņas līmenī;
- 3.14. darba aizsardzība;
- 3.15. vides aizsardzība;
- 3.16. darba tiesiskās attiecības;
- 3.17. informācijas tehnoloģijas;
- 3.18. zinātniskās pētniecības metodes;
- 3.19. kompozīcijas attīstības stratēģija un plānošanas metodes.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
1. Iecerēt un radīt jaunus skaņdarbus (nodarboties ar komponēšanu).	1.1.komponēt paša iecerētos dažādu stilu, žanru un formu skaņdarbus, muzikāli dramatiskus un multimediju darbus; 1.2.komponēt pasūtījuma darbus; 1.3.instrumentēt paša sacerētos skaņdarbus; 1.4.realizēt radošo muzikālo ideju; 1.5.lietot klasiskās un mūsdienu kompozīcijas tehnikas; 1.6.veikt kompozīciju pierakstus skaņdarbu partitūrās; 1.7.sekmēt kompozīciju publisku atskaņojumu; 1.8.izskaidrot muzikālās daiļrades procesus, skaņdarba sacerēšanas teorijas; 1.9.analizēt un izvērtēt dažādu laikmetu, stilu un žanru skaņdarbus, skaņdarbu struktūru, mūzikas formu, mūzikas izteiksmes līdzekļus; 1.10.ievērot autortiesības.

2. Aranžēt skaņdarbus.	<p>2.1.pielāgot paša vai cita komponista muzikāla darba izpausmes formas cita instrumenta vai izpildītāja prasībām;</p> <p>2.2.novērtēt aranžējamā skaņdarbā lietoto mūzikas izteiksmes līdzekļu atbilstību oriģinālajai kompozīcijai;</p> <p>2.3.veikt aranžēto skaņdarbu pierakstus partitūrās;</p> <p>2.4.ievērot autortiesības.</p>
3. Sadarboties ar skaņdarba izpildītājiem.	<p>3.1.sadarboties kompozīciju iestudēšanas procesā ar kultūras institūciju vadītājiem, mūziķiem, mūziķu kolektīviem un to vadītājiem, horeogrāfiem, diriģentiem;</p> <p>3.2.radīt pozitīvu un radošu atmosfēru;</p> <p>3.3.novērtēt kompozīcijas atskaņojuma tehnisko un māksliniecisko kvalitāti;</p> <p>3.4.izklāstīt idejas un informāciju par jaunrades procesu;</p> <p>3.5.lietot mūzikas terminoloģiju valsts valodā un vismaz divās svešvalodās;</p> <p>3.6.sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.</p>
4. Pilnveidot savu profesionālo meistarību.	<p>4.1.sekot mūzikas jomas aktivitātēm un aktualitātēm;</p> <p>4.2.piedalīties meistarības pilnveides izglītojošajos pasākumos;</p> <p>4.3.piedalīties pieredzes apmaiņā;</p> <p>4.4.izzināt citu valstu pieredzi un sasniegumus jaundarbu tapšanā;</p> <p>4.5.apzināt jaunākās tendences atskaņotājmākslā;</p> <p>4.6.piedalīties profesionālo nevalstisko organizāciju darbā;</p> <p>4.7.pašizglītoties;</p> <p>4.8.attīstīt komponista prasmes un iemaņas;</p> <p>4.9.izkopt inovatīvās darbības pieredzi.</p>

Komponista profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

Juris Karlsons – komponists, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija, Kompozīcijas katedras profesors, Latvijas Kultūras Mūzikas padome, loceklis, biedrība – Latvijas Komponistu savienība, biedrs;

- Rolands Kronlaks – komponists, JVLMA, Kompozīcijas katedras docents, Mūzikas tehnoloģiju katedras vadītājs, biedrība – Latvijas Komponistu savienības biedrs;
- Selga Mence – komponiste, JVLMA, Kompozīcijas katedras vadītāja, profesore, biedrības – Latvijas Komponistu savienība, biedre;
- Gundega Šmite – komponiste, muzikoloģe, JVLMA, doktorante, biedrība – Latvijas Komponistu savienība, valdes priekšsēdētāja, Latvijas Kultūras ministrija, Mūzikas padomes priekšsēdētāja;
- Andris Vecumnieks – komponists, JVLMA, Mūzikas Kompozīcijas katedras asoc. profesors, biedrība – Latvijas Komponistu savienība, padomes loceklis.

Komponista profesijas standarta eksperti:

- S.Zvidriņa – Kultūras ministrija, valsts sekretāre;
- O.Silabriedis – Latvijas Komponistu savienība, padomes loceklis;
- G.Ķirsis – Kocertaģentūra „Latvijas Koncerti”, valdes loceklis.